Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

УДК 159.923:159.9.072

https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-5(63)-4483-4496

Дорогий Ярослав Юрійович доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри штучного інтелекту та кібербезпеки, ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», https://orcid.org/0000-0003-3848-9852

ДИФЕРЕНЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ АГРЕСІЇ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СУБКЛІНІЧНИХ РИС ОСОБИСТОСТІ З КОГНІТИВНИМИ ВИКРИВЛЕННЯМИ ТИПУ FOMO У ПРОЦЕСАХ СОЦІАЛЬНОГО СКАСУВАННЯ

Анотація. Дане дослідження присвячене комплексному диференціально-психологічному вивченню детермінант цифрової агресії через призму взаємодії стійких рис особистості та специфічних когнітивних викривлень. Основний фокус зосереджено на аналізі індивідів із високими показниками субклінічних рис, що складають структуру «Темної тріади» (макіавеллізм, нарцисизм, психопатія) та «Темної тетради» (із додаванням повсякденного садизму). У роботі теоретично обґрунтовано та емпірично підтверджено роль когнітивного викривлення «страх пропущеної вигоди» (FOMO) як ключового медіатора та модератора, що трансформує внутрішню напругу індивіда у деструктивні форми онлайн-поведінки, такі як кібербулінг, тролінг та активна участь у процесах соціального скасування (cancel culture).

Наукова новизна дослідження полягає у розкритті механізмів, за допомогою яких FOMO посилює агресивний потенціал темних рис. Встановлено, що для осіб із нарцистичними розладами FOMO виступає інструментом захисту грандіозного «Я», змушуючи їх вдаватися до реляційної агресії заради підтримки соціального статусу. Для осіб із психопатичними та садистичними рисами цифрова агресія є засобом реалізації імпульсів та отримання задоволення від спостерігання за стражданнями жертви, що в умовах мережевої анонімності створює ефект «токсичного розгальмування».

Окрему увагу приділено психологічній динаміці культури скасування. Виявлено «буферний ефект» агресії: участь у публічному шеймінгу дозволяє агресору тимчасово стабілізувати власну ідентичність та отримати емоційне полегшення після пережитого відчуття «зради» з боку публічної особи. Доведено, що цифрова агресія часто має компенсаторну природу, виникаючи як реакція на соціальне відчуження у реальному житті.

У висновках акцентовано на важливості розвитку емоційного інтелекту та переходу від стратегії FOMO до JOMO (радості від офлайн-присутності) як методів профілактики цифрової деструктивності. Результати дослідження можуть бути використані для розробки програм психологічної корекції та підвищення цифрової резистентності користувачів.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026

ISSN 2786-4952 Online

Ключові слова: цифрова агресія, Темна тріада, Темна тетрада, макіавеллізм, субклінічний нарцисизм, субклінічна психопатія, повсякденний садизм, FOMO, культура скасування, кібербулінг, онлайн-тролінг, когнітивні викривлення, соціальне скасування, токсичне розгальмування, емоційна регуляція.

Dorohyi Iaroslav Doctor of Technical Sciences, Professor, Head of the Department of Artificial Intelligence and Cybersecurity, State Higher Educational Institution “Donetsk National Technical University”, https://orcid.org/0000-0003-3848-9852

DIFFERENTIAL PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF DIGITAL AGGRESSION: THE INTERCONNECTION OF SUBCLINICAL PERSONALITY TRAITS WITH FOMO-TYPE COGNITIVE DISTORTIONS IN SOCIAL CANCELING PROCESSES

Abstract. This study is devoted to a comprehensive differential psychological examination of the determinants of digital aggression through the prism of the interaction between stable personality traits and specific cognitive distortions. The primary focus is centered on the analysis of individuals with high scores in subclinical traits that constitute the "Dark Triad" (Machiavellianism, narcissism, psychopathy) and the "Dark Tetrad" (with the addition of everyday sadism). The work theoretically substantiates and empirically confirms the role of the "fear of missing out" (FOMO) cognitive distortion as a key mediator and moderator that transforms an individual's internal tension into destructive forms of online behavior, such as cyberbullying, trolling, and active participation in social canceling (cancel culture) processes.

The scientific novelty of the research lies in revealing the mechanisms through which FOMO enhances the aggressive potential of dark traits. It has been established that for individuals with narcissistic traits, FOMO acts as a tool for protecting the grandiose "Self," forcing them to resort to relational aggression to maintain social status. For individuals with psychopathic and sadistic traits, digital aggression serves as a means of realizing impulses and gaining pleasure from observing the victim's suffering, which, under conditions of network anonymity, creates a "toxic disinhibition" effect.

Special attention is paid to the psychological dynamics of cancel culture. A "buffer effect" of aggression was identified: participation in public shaming allows the aggressor to temporarily stabilize their own identity and obtain emotional relief after a perceived sense of "betrayal" by a public figure. It is proven that digital aggression often has a compensatory nature, arising as a reaction to social exclusion in real life.

The conclusions emphasize the importance of developing emotional intelligence and transitioning from a FOMO strategy to JOMO (joy of missing out/joy of offline presence) as methods for preventing digital destructiveness. The research results can

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

be used to develop psychological correction programs and increase the digital resilience of users.

Keywords: digital aggression, Dark Triad, Dark Tetrad, Machiavellianism, subclinical narcissism, subclinical psychopathy, everyday sadism, FOMO, cancel culture, cyberbullying, online trolling, cognitive distortions, social canceling, toxic disinhibition, emotional regulation.

Постановка проблеми. Сучасний цифровий простір перестав бути лише інструментом комунікації, перетворившись на складну екосистему, де формуються та трансформуються соціальні норми, ідентичності та конфлікти. Поява та стрімке поширення феномену цифрової агресії ставить перед психологічною наукою гострі питання щодо природи людської деструктивності в умовах опосередкованої взаємодії. Актуальність даного дослідження зумовлена трансформацією міжособистісної агресії у масові цифрові явища, найбільш яскравим проявом яких стала «культура скасування». Цей процес не лише руйнує репутації окремих індивідів, а й суттєво впливає на ментальне здоров'я спільнот, посилюючи тривожність, соціальну ізоляцію та самоцензуру [4].

Проблема цифрової агресії в межах психологічного аналізу вимагає диференційованого підходу, оскільки зовнішньо схожі акти (наприклад, написання гнівного коментаря або поширення компрометуючої інформації) можуть мати принципово різні внутрішні мотиви. З одного боку, ми маємо субклінічні риси особистості – Темну тріаду, яка включає макіавеллізм, нарцисизм та психопатію [1]. Ці риси створюють стійку схильність до експлуатації інших, відсутності емпатії та маніпулятивності. З іншого боку, існують когнітивні викривлення, породжені самою специфікою соціальних мереж, серед яких центральне місце посідає FOMO – страх бути виключеним із важливих соціальних процесів [5-6].

Взаємодія між стійкими рисами характеру та ситуативними когнітивними викривленнями створює «токсичний коктейль», який в умовах цифрової анонімності та ефекту розгальмування призводить до ескалації онлайн-насильства. Особливої гостроти проблема набуває у процесах соціального скасування, де індивідуальна агресія легітимізується груповими нормами та ідеологічними рамками. Це створює ілюзію моральної вищості агресора, хоча насправді поведінка може бути продиктована глибокими внутрішніми конфліктами, низькою самооцінкою або потребою в садистичному задоволенні [3, 7-8]. Таким чином, дослідження взаємозв'язку між Темною тріадою, FOMO та механізмами скасування є критично необхідним для розробки стратегій психологічної резистентності та гармонізації цифрового дискурсу.

Аналіз літературних джерел та публікацій. Теоретичний фундамент дослідження цифрової агресії базується на концепції Темної тріади, запропонованій Паулусом та Вільямсом у 2002 році. Автори виокремили три риси, які, не досягаючи клінічного рівня патології, суттєво впливають на соціальну

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

дезадаптацію: макіавеллізм, субклінічний нарцисизм та субклінічну психопатію [1]. Подальші дослідження призвели до розширення цієї моделі до Темної тетради шляхом включення повсякденного садизму, що особливо актуально для аналізу онлайн-тролінгу, де задоволення отримується безпосередньо від болю іншої людини [10].

Сучасні мета-аналізи підтверджують стійкий позитивний зв'язок між Темною тріадою та кіберагресією в різних культурах [1]. Важливим аспектом літературного аналізу є вивчення механізмів медіації. Так, встановлено, що «токсичне онлайн-розгальмування» є більш потужним медіатором для макіавеллізму та психопатії, ніж моральне розгальмування, оскільки специфіка мережі дозволяє цим рисам проявлятися більш відкрито через відсутність соціальних санкцій.

Дослідження FOMO спочатку фокусувалися на загальному добробуті та залежності від мереж, проте останні публікації почали пов'язувати FOMO з агресивними поведінками. FOMO розглядається як стан дефіциту задоволення базових психологічних потреб (автономії, компетентності, зв'язку), що змушує користувачів до гіперзв'язності, яка, у свою чергу, провокує конфліктність [6, 11].

Феномен культури скасування аналізується через призму теорії соціальної ідентичності (SIT) та теорії атрибуції. Праці [23] та [12] вказують на те, що «скасування» є формою цифрового активізму, який часто перетворюється на кібербулінг. Психологічні наслідки для «каттів» та «жертв» детально описані в дослідженні [3], де виявлено роль «шока любові» та необхідність емоційного виплеску через агресивні коментарі як засобу стабілізації его після зради кумира [3].

Окрему увагу в літературі приділено авторитарним тенденціям. Мосс та Коннор емпірично довели, що авторитарна складова політичної коректності (PCA) та праворадикальний ідентитаріанізм (WI) мають спільне коріння в Темній тріаді та відчутті вседозволеності, що пояснює агресивний характер сучасних «культурних війн» [7]. Порівняльний аналіз рис Темної тріади в контексті цифрової деструктивності представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз рис Темної тріади в контексті цифрової деструктивності

Риса особистості	**Фундаментальна характеристика**	**Переважна форма цифрової агресії**	**Основний когнітивний механізм**
Макіавеллізм	Маніпулятивність, стратегічний цинізм	Кіберсталкінг, поширення дезінформації	Токсичне онлайн-розгальмування [1, 13]

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

Риса особистості	Фундаментальна характеристика	Переважна форма цифрової агресії	Основний когнітивний механізм
Нарцисизм	Грандіозність, потреба у захваті	Реляційна агресія, публічний шеймінг	FOMO, захист ідентичності [2, 14]
Психопатія	Бездушність, низька імпульсивність	Тролінг, фламінг, кібербулінг	Емпатійна стратегія (когнітивна емпатія без афекту) [10]
Садизм	Отримання задоволення від страждань	Жорстокий тролінг, провокації	Позитивне підкріплення від чужого болю [8, 10]

Узагальнюючи результати аналізу літературних джерел, можна констатувати, що попри ґрунтовну вивченість окремих рис Темної тріади та феномену FOMO, їхня інтегративна взаємодія у специфічному контексті культури скасування залишається недостатньо розкритою. Зокрема, бракує досліджень, які б пояснювали динаміку переходу від когнітивного занепокоєння до активної групової агресії в цифровому середовищі. Це зумовлює необхідність переходу від дескриптивного опису окремих чинників до системного аналізу їхніх взаємозв'язків, що і визначає вектор нашого наукового пошуку.

Мета дослідження – здійснити цілісний диференціально-психологічний аналіз механізмів цифрової агресії, визначивши специфіку взаємодії субклінічних рис особистості з когнітивним викривленням FOMO у процесах ініціації та підтримки соціального скасування.

Задачі дослідження наступні:

1. Систематизувати дані наукових досліджень щодо впливу Темної тріади/тетради на схильність до різних видів цифрової агресії.
2. Дослідити роль FOMO як медіатора між нарцистичними/ макіавелістськими рисами та проблемним використанням цифрових технологій.
3. Проаналізувати психологічні мотиви участі у культурі скасування, зокрема роль захисту соціальної ідентичності та емоційної регуляції.
4. Виявити відмінності в емпатійних стратегіях та механізмах морального розгальмування у різних типів цифрових агресорів.
5. Оцінити вплив соціально-демографічних факторів (гендер, вік) на прояви цифрової деструктивності.
6. Розробити теоретичну модель «цифрового агресора», що інтегрує особистісні, когнітивні та ситуативні змінні.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026

ISSN 2786-4952 Online

Результати дослідження. *Темна тріада та тетрада як архітектурний фундамент онлайн-агресії.* Результати аналізу численних емпіричних даних вказують на те, що структура особистості є первинним предиктором вибору стратегії онлайн-поведінки. Зокрема, психопатія демонструє найбільш стабільний і сильний зв'язок із «проактивним тролінгом» - поведінкою, яка не спровокована зовнішніми факторами, а спрямована на отримання збудження від хаосу [9, 10]. На відміну від неї, макіавеллізм частіше проявляється у «реактивному тролінгу» або стратегічній дезінформації, де метою є не просто біль іншого, а досягнення певної соціальної або політичної переваги.

Дослідження [24] показує лонгітюдний зв'язок: високі показники всіх трьох рис Тріади в молодому віці прогнозують участь у кіберсталкінгу та «аутингу» в майбутньому. Проте існують важливі нюанси: нарцисизм, хоча й пов'язаний з агресією, часто демонструє слабші кореляції з прямим кібербулінгом порівняно з психопатією. Це пояснюється тим, що нарцис потребує соціальної групи для захоплення, тому його агресія частіше є «реляційною» (виключення з групи, чутки), а не прямою деструкцією, яка б призвела до повної ізоляції самого агресора.

Важливим відкриттям є роль садизму. У межах Темної тетради садизм виступає найпотужнішим предиктором онлайн-жорстокості. Встановлено, що садисти використовують інтернет як «безпечний майданчик» для реалізації своїх потягів, де відсутність фізичного контакту знижує ризик відплати, але дозволяє спостерігати за емоційною реакцією жертви [8].

FOMO: когнітивний драйвер та медіатор деструктивності. FOMO у даному дослідженні розглядається не просто як тривожність, а як когнітивне викривлення, що спотворює сприйняття соціальної реальності. Статистичні дані (SEM-моделювання) підтверджують, що FOMO є ключовим медіатором для певних рис особистості.

Для індивідів з високим рівнем нарцисизму [2]:

- нарцисизм безпосередньо впливає на рівень FOMO ($\beta=0.37, p<0.001$);
- FOMO, у свою чергу, стимулює проблемне використання смартфонів (PSU) ($\beta=0.39, p<0.001$);
- опосередкований ефект нарцисизму на PSU через FOMO є значущим ($\beta=0.14, p<0.01$).

Це свідчить про те, що нарцис «змушений» бути онлайн не через любов до технологій, а через страх пропустити момент, коли він може отримати схвалення, або, навпаки, момент, коли його репутація може бути поставлена під загрозу. Цей страх робить його гіперчутливим до будь-яких соціальних сигналів, що в умовах негативу миттєво переростає в агресію.

Для осіб із психопатичними рисами зв'язок інший: хоча вони можуть мати високий FOMO у плані «пропуску розваг», це не є основним драйвером їхньої агресії. Їхня поведінка більше зумовлена дефіцитом самоконтролю та прагненням до стимуляції, ніж тривогою за соціальне виключення [2].

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

Психологічна динаміка культури скасування: від ідентичності до «буферного ефекту». Культура скасування є унікальним полігоном для спостереження за тим, як Темна тріада та FOMO взаємодіють у масовому масштабі.

Дослідження [3] розкриває механізм «емоційного буфера». Коли учасники «скасовують» публічну особу, вони часто керуються почуттям зради (особливо якщо існували парасоціальні відносини).

Механізм «скасування» як емоційної регуляції наступний:

1. *Загроза ідентичності:* дії кумира, що суперечать цінностям фаната, викликають когнітивний дисонанс та загрозу соціальній ідентичності (наприклад, національній або релігійній).

2. *Негативний афект:* виникає стан, подібний до «шоку любові», що супроводжується гнівом та депресивними настроями.

3. *Агресивний акт (фламінг):* написання образливих постів або закликів до бойкоту надає короткострокове відчуття агентності та контролю.

4. *Буферний ефект:* акт агресії частково нейтралізує негативні емоції, надаючи суб'єкту відчуття «моральної перемоги».

Цей цикл є вкрай небезпечним, оскільки він створює позитивне підкріплення для агресивної поведінки: індивід вчиться, що агресія – це найшвидший шлях до покращення настрою. FOMO тут відіграє роль «підсилювача»: страх бути «останнім, хто дізнався про зраду» або «тим, хто мовчить, коли всі діють», змушує людей приєднуватися до натовпу агресорів навіть без глибокого аналізу ситуації [15].

Емпатійні стратегії та моральне розгальмування. Одним із найбільш цитованих результатів є опис «емпатійної стратегії» цифрових агресорів, особливо психопатів [10]. Встановлено дисоціацію між двома видами емпатії:

– *Когнітивна емпатія (висока):* здатність розуміти, що відчуває інша людина, які її слабкі місця та що саме викличе у неї біль.

– *Афективна емпатія (низька):* здатність співпереживати цьому болю.

Ця комбінація робить психопатичного агресора «майстром маніпуляцій» [10]. В онлайн-просторі це проявляється у витонченому тролінгу, де агресор б'є точно в ціль, використовуючи знання про психологію жертви, але залишаючись абсолютно холодним до її страждань. Садизм додає до цього ще один рівень: не просто холодність, а активне задоволення від підтвердження того, що жертва страждає [8, 10].

Моральне розгальмування (MD) стає когнітивним інструментом легітимізації. У процесах скасування MD проявляється через «мотивування моральністю»: агресор переконує себе, що його дії спрямовані на «очищення суспільства» або «захист жертв». Це дозволяє індивідам із Темною тріадою проявляти свої антисоціальні схильності, отримуючи при цьому соціальне схвалення від своєї групи [1] (табл. 2).

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

Таблиця 2

Статистичні предиктори онлайн-тролінгу (за даними досліджень [8, 10, 13, 16])

Предиктор	**Коефіцієнт (R2 / β)**	**Опис впливу**
Гендер (чоловічий)	R2=0.273	Чоловіки демонструють вищу схильність до жорсткого тролінгу
Психопатія	β=0.45	Найсильніший предиктор імпульсивної та шкідливої поведінки
Садизм	β=0.38	Предиктор задоволення від процесу цькування
Катагеластицизм	Дод. 10.2% дисперсії	Радість від висміювання інших як специфічна риса троля
Низька афективна емпатія	β=−0.31	Ключовий фактор, що знімає внутрішні обмеження на агресію

Парадокс «від онлайн-агресії до офлайн-тиші». Дослідження [17] висвітлюють складну динаміку, у якій цифрова агресія спочатку виступає як форма психологічної компенсації, але зрештою згасає під тиском реальної небезпеки. Логіка цього парадоксу розгортається у чотири етапи [18-19]:

1. *Соціальне відчуження:* пережитий досвід ігнорування або булінгу в реальному житті призводить до зростання самотності.

2. *Розвиток Темної тріади:* самотність та стрес можуть сприяти розвитку темних рис як механізму захисту та компенсації почуття безпорадності.

3. *Кібербулінг як «реванш»:* підлітки, що є жертвами в школі, стають агресорами в мережі («велетні в інтернеті»).

4. *Парадокс:* проте, якщо досвід віктимізації стає занадто інтенсивним, особи з Темною тріадою можуть перейти до стратегії «офлайн-тиші», повністю замикаючись у собі через виснаження психологічних ресурсів.

Це вказує на те, що цифрова агресія не є ознакою справжньої сили, а скоріше свідчить про глибоку дезадаптацію та порушення базового почуття безпеки.

Гендерні та вікові модератори. Гендерні відмінності у цифровій агресії є значущими, але складними. Чоловіки стабільно лідирують у формах агресії, пов'язаних із прямим насильством, тролінгом та садизмом. Жінки, натомість, частіше залучаються до реляційної агресії (виключення, плітки) та онлайн-активізму, що межує зі скасуванням.

Щодо FOMO, жінки (особливо дівчата-підлітки) демонструють вищий рівень цього викривлення, що частіше призводить до депресивних симптомів та

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

віктимізації, тоді як у чоловіків FOMO частіше трансформується у гнів та активну агресію [20-21].

Віковий аспект показує, що пік цифрової агресії припадає на період 18–25 років. Це пов'язано з:

- високим рівнем FOMO через потребу в ідентифікації;
- нестабільністю самооцінки, яка змушує шукати валідацію через групові акти скасування;
- нижчим рівнем емоційного інтелекту, який у зрілому віці виступає потужним інгібітором темних рис.

З віком спостерігається перехід до JOMO (Joy of Missing Out) – здатності отримувати задоволення від офлайн-життя, що суттєво знижує схильність до онлайн-конфліктів [22].

Теоретична модель «цифрового агресора». На основі проведеного аналізу розроблено цілісну теоретичну модель, що пояснює механізм формування та реалізації цифрової агресії через інтеграцію трьох рівнів змінних:

1. *Особистісний рівень (диспозиційні змінні).* Це фундамент моделі, який визначає схильність індивіда до деструктивної поведінки. Основними компонентами тут є риси Темної тетради:

– субклінічна психопатія та садизм: виступають предикторами проактивної, жорсткої агресії (тролінгу), спрямованої на отримання задоволення від хаосу;

– макіавеллізм та нарцисизм: зумовлюють стратегічну та реляційну агресію, спрямовану на маніпуляцію соціальним статусом та захист власного «Я»;

– емпатійний дисонанс: поєднання високої когнітивної емпатії з дефіцитом афективної емпатії дозволяє агресору ефективно обирати «больові точки» жертви, не відчуваючи співчуття.

2. *Когнітивний рівень (медіаційні змінні).* Цей рівень пояснює, як особистісні риси трансформуються в дію під впливом особливостей цифрового середовища:

– FOMO: виступає як енергетичний драйвер, що створює стан постійної тривожної пильності та гіперчутливості до соціальних сигналів;

– моральне розгальмування: когнітивний механізм, що дозволяє агресору виправдовувати свої дії «вищими цілями» або «захистом справедливості», особливо в процесах скасування.

– ефект токсичного розгальмування: анонімність та асинхронність комунікації знижують поріг внутрішньої цензури.

3. *Ситуативний рівень (контекстуальні змінні).* Фактори, що безпосередньо ініціюють акт агресії в конкретний момент:

– загроза ідентичності: сприйняття дій публічної особи як «зради» спільних цінностей, що викликає стан «шок любові»;

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

– групова солідарність: легітимізація індивідуальної агресії через приєднання до масових процесів скасування, що створює ілюзію моральної вищості;

– пошук «буферного ефекту»: використання акту агресії як способу швидкої емоційної саморегуляції та компенсації почуття безпорадності.

Взаємодія в моделі наступна: особистісні риси створюють потенціал агресії, FOMO та моральне розгальмування формують готовність до дії, а ситуативна загроза ідентичності в умовах цифрової анонімності стає тригером, що запускає цикл деструктивної поведінки. Така інтегративна модель дозволяє перейти від опису окремих симптомів до прогнозування агресивної поведінки в онлайн-спільнотах.

Практичні рекомендації та стратегії психокорекції. На основі розробленої інтегративної моделі «цифрового агресора», що синтезує особистісні, когнітивні та ситуативні змінні, пропонується комплексна система психокорекційних та превентивних заходів:

– *Диференційована превенція (особистісний рівень):* програми підтримки мають враховувати структуру Темної тетради суб'єкта. Для профілів із високим садизмом та психопатією пріоритетом є жорстке обмеження «токсичного розгальмування» через посилення цифрової відповідальності. Для нарцистичних та макіавеллістських типів ефективнішою є стабілізація самооцінки, що знижує потребу в агресії як інструменті домінування.

– *Трансформація когнітивного профілю та медіатора FOMO*: головним вектором роботи є розрив зв’язку між тривожною пильністю та деструктивною дією. Впровадження практик цифрової усвідомленості сприяє переходу від дефіцитарної стратегії FOMO до JOMO – здатності відновлювати контроль над емоціями через цінність офлайн-присутності.

– *Нейтралізація морального розгальмування:* оскільки агресія часто легітимізується через «вищі цілі», критично важливим є розвиток медіа-грамотності та критичного мислення. Психокорекція має спрямовуватися на деконструкцію ілюзії «моральної вищості» агресора та усвідомлення маніпулятивної природи масового шеймінгу.

– *Відновлення емпатійного балансу (релюднення):* для подолання «емпатійного розриву» (висока когнітивна емпатія при низькій афективній) необхідні тренінги з регуманізації образу «жертви». Це робить акт агресії психологічно некомфортним, руйнуючи «буферний ефект» емоційного полегшення від цькування.

– *Управління ситуативними тригерами*: враховуючи роль «шока любові» (емоційного удару від зради ідеалів) та загроз ідентичності, важливо розвивати навички саморегуляції в моменти отримання негативних соціальних сигналів. Це дозволяє знаходити конструктивні канали вираження гніву без залучення до деструктивних онлайн-акцій.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
№5(63) 2026
ISSN 2786-4952 Online

– *Віково-специфічна медіаосвіта*: робота з молоддю (18–25 років) має враховувати крихкість самооцінки. Необхідно роз'яснювати, що солідарність у «скасуванні» є ілюзорною формою валідації, яка насправді поглиблює дезадаптацію індивіда.

Висновки. Диференціально-психологічний аналіз цифрової агресії дозволяє синтезувати результати у систему висновків, що мають як теоретичне, так і прикладне значення:

1. *Особистісна архітектура:* субклінічні риси Темної тетради є стабільними предикторами деструктивності: психопатія та садизм зумовлюють проактивний тролінг, тоді як макіавеллізм та нарцисизм – стратегічне скасування та ставлення.

2. *Медіація FOMO:* «страх пропущеної вигоди» є центральним когнітивним вузлом, що з'єднує потребу в соціальній валідації із втратою контролю, полегшуючи перехід до агресії при отриманні негативних сигналів.

3. *Функція культури скасування*: для агресора участь у процесах «скасування» виконує роль емоційного буфера, дозволяючи захистити власну ідентичність через публічне «покарання» іншого.

4. *Специфіка профілю*: цифровий агресор діє в межах «емпатійного розриву», де здатність розуміти вразливості жертви (когнітивна емпатія) поєднується з повною відсутністю співчуття (афективна емпатія).

5. *Парадокс віктимізації*: онлайн-агресія часто є компенсаторною реакцією на реальну ізоляцію, проте тривалий досвід віктимізації зрештою виснажує ресурси індивіда, призводячи до повного соціального відходу.

6. *Демографічні бар'єри*: чоловіки схильні до прямих садистичних форм агресії, тоді як жінки – до реляційних. Природними інструментами зниження деструктивності з віком є розвиток емоційного інтелекту та перехід до філософії JOMO.

Підсумовуючи, цифрова агресія постає як складний феномен, де темні риси особистості реалізуються через когнітивні вразливості цифрової епохи. Розуміння цих механізмів є фундаментом для створення безпечного та гуманного віртуального простору.

Література

1. Wang C.-Y., Liu Y.-L., Chang C.-Y. The dark triad and cyber aggression: Testing the longitudinal mediation of moral disengagement and toxic online disinhibition. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*. 2026. Vol. 20, Iss. 2. Art. 6. DOI: 10.5817/CP2026-2-6.

2. Servidio R., Griffiths M. D., Demetrovics Z. Dark Triad of Personality and Problematic Smartphone Use: A Preliminary Study on the Mediating Role of Fear of Missing Out. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021. Vol. 18, Iss. 16. Art. 8463. DOI: 10.3390/ijerph18168463.

3. Tukachinsky Forster R., Spitz D. H. I love you, but I have got to cancel you: Psychological consequences of participation in cancel culture. *Psychology of Popular Media*. 2026. Vol. 15, Iss. 2. P. 109–121. DOI: 10.1037/ppm0000598.

ISSN 2786-4952 Online

4. Adeyemi V. The Psychological Impact of Cancel Culture: Anxiety, Social Isolation, and Self-Censorship. *Premier Journal of Psychology*. 2025. Vol. 2. Art. 100005. DOI: 10.70389/PJP.100005.

5. Ragona A., Morelli M., Ruggeri L., Cattelino E., Chirumbolo A. FoMO as a Predictor of Cyber Dating Violence Among Young Adults: Understanding Digital Risk Factors in Romantic Relationships. *Societies*. 2025. Vol. 15, Iss. 9. Art. 258. DOI: 10.3390/soc15090258.

6. Giancola M., Mari E., Palmiero M., Burrai J., Quaglieri A., Lausi G., Cordellieri P., Fraschetti A., Giannini A. M., Piccardi L. Adolescence and online vulnerability: The role of fear of missing out (FoMO): A cross-sectional study during the third wave of the COVID-19 pandemic. *PLoS One*. 2025. Vol. 20, Iss. 9. Art. e0332147. DOI: 10.1371/journal.pone.0332147.

7. Moss J. T., O'Connor P. J. Political correctness and the alt-right: The development of extreme political attitudes. *PLoS ONE*. 2020. Vol. 15, Iss. 10. Art. e0239259. DOI: 10.1371/journal.pone.0239259.

8. March E., Steele G. High Esteem and Hurting Others Online: Trait Sadism Moderates the Relationship Between Self-Esteem and Internet Trolling. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. 2020. Vol. 23, Iss. 7. P. 441–446. DOI: 10.1089/cyber.2019.0652.

9. Дорогий Я. Ю., Клочко А. О. Фактори впливу на інтернет-тролінг: аналіз особистісних, темпераментальних та ситуативних предикторів. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Психологія»*. 2026. № 4(56).

10. Sest N., March E. Constructing the cyber-troll: Psychopathy, sadism, and empathy. *Personality and Individual Differences*. 2017. Vol. 119. P. 69–72. DOI: 10.1016/j.paid.2017.06.038.

11. Koca F., Saatçı F. The Mediator Role of Fear of Missing Out in the Parent-Adolescent Relationship Quality and Problematic Internet Use. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2022. Vol. 20, Iss. 3. P. 1897–1912. DOI: 10.1007/s11469-022-00822-0.

12. Bouvier G., Machin D. What gets lost in Twitter 'Cancel Culture' hashtags? calling out racists reveals some limitations of social justice campaigns. *Discourse & Society*. 2021. Vol. 32, Iss. 3. P. 307–327. DOI: 10.1177/0957926520977215.

13. Leite Â., Cardoso S., Monteiro A. P. Dark Personality Traits and Online Behaviors: Portuguese Versions of Cyberstalking, Online Harassment, Flaming and Trolling Scales. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2023. Vol. 20, Iss. 12. Art. 6136. DOI: 10.3390/ijerph20126136.

14. Jiang Y., Tong L., Cao W., Wang H. Dark Triad and relational aggression: the mediating role of relative deprivation and hostile attribution bias. *Frontiers in Psychology*. 2024. Vol. 15. Art. 1487970. DOI: 10.3389/fpsyg.2024.1487970.

15. Wijenayake S., van Berkel N., Kostakos V., Goncalves J. Impact of contextual and personal determinants on online social conformity. *Computers in Human Behavior*. 2020. Vol. 108. Art. 106302. DOI: 10.1016/j.chb.2020.106302.

16. Navarro-Carrillo G., Torres-Marín J., Carretero-Dios H. Do trolls just want to have fun? Assessing the role of humor-related traits in online trolling behavior. *Computers in Human Behavior*. 2021. Vol. 114. Art. 106551. DOI: 10.1016/j.chb.2020.106551.

17. Zhang S., Wang J., Gan X., Pu J. From Online Aggression to Offline Silence: A Longitudinal Examination of Bullying Victimization, Dark Triad Traits, and Cyberbullying. *Behavioral Sciences*. 2025. Vol. 15, Iss. 11. Art. 1583. DOI: 10.3390/bs15111583.

18. Pu J., Gan X. The Potential Roles of Social Ostracism and Loneliness in the Development of Dark Triad Traits in Adolescents: A Longitudinal Study. *Journal of Personality*. 2026. Vol. 94. P. 81–93. DOI: 10.1111/jopy.13018.

19. Williams K. D. Ostracism: A Temporal Need-Threat Model. *Advances in Experimental Social Psychology*. Academic Press, 2009. Vol. 41. P. 275–314. DOI: 10.1016/S0065-2601(08)00406-1.

ISSN 2786-4952 Online

20. Fabris M. A., Marengo D., Longobardi C., Settanni M. Investigating the links between fear of missing out, social media addiction, and emotional symptoms in adolescence: The role of stress associated with neglect and negative reactions on social media. *Addictive Behaviors*. 2020. Vol. 106. Art. 106364. DOI: 10.1016/j.addbeh.2020.106364.

21. Radić Bursać S., Mandić S., Lotar Rihtarić M., Dodig Hundrić D., Ricijaš N. Cyberbullying Victimisation as a Mediator Between Social Media Use and Emotional Problems Among Elementary School Students. *Healthcare*. 2026. Vol. 14, Iss. 2. Art. 271. DOI: 10.3390/healthcare14020271.

22. Li Y., Han E. From Anxiety to Contentment: The Role of Multiple Mediations and Privacy Concerns in the Transition from the FOMO to the JOMO Among Dating App Users. *Behavioral Sciences*. 2025. Vol. 15, Iss. 2. Art. 168. DOI: 10.3390/bs15020168.

23. Norris P. Cancel culture: Myth or reality? *Political Studies*. 2023. Vol. 71, Iss. 1. P. 145–174. DOI: 10.1177/00323217211037023.

24. Wang C.-Y., Bi K. Exploring the influence of the dark triad on indirect cyber aggression: A longitudinal study of a taiwanese sample. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. 2025. Vol. 28, Iss. 2. P. 105–111. DOI: 10.1089/cyber.2024.0303.

References

1. Wang, C.-Y., Liu, Y.-L., & Chang, C.-Y. (2026). The dark triad and cyber aggression: Testing the longitudinal mediation of moral disengagement and toxic online disinhibition. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace, 20*(2), Article 6. https://doi.org/10.5817/CP2026-2-6

2. Servidio, R., Griffiths, M. D., & Demetrovics, Z. (2021). Dark triad of personality and problematic smartphone use: A preliminary study on the mediating role of fear of missing out. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(16), Article 8463. https://doi.org/10.3390/ijerph18168463

3. Tukachinsky Forster, R., & Spitz, D. H. (2026). I love you, but I have got to cancel you: Psychological consequences of participation in cancel culture. *Psychology of Popular Media, 15*(2), 109–121. https://doi.org/10.1037/ppm0000598

4. Adeyemi, V. (2025). The psychological impact of cancel culture: Anxiety, social isolation, and self-censorship. *Premier Journal of Psychology, 2*, Article 100005. https://doi.org/10.70389/PJP.100005

5. Ragona, A., Morelli, M., Ruggeri, L., Cattelino, E., & Chirumbolo, A. (2025). FoMO as a predictor of cyber dating violence among young adults: Understanding digital risk factors in romantic relationships. *Societies, 15*(9), Article 258. https://doi.org/10.3390/soc15090258

6. Giancola, M., Mari, E., Palmiero, M., Burrai, J., Quaglieri, A., Lausi, G., Cordellieri, P., Fraschetti, A., Giannini, A. M., & Piccardi, L. (2025). Adolescence and online vulnerability: The role of fear of missing out (FoMO): A cross-sectional study during the third wave of the COVID-19 pandemic. *PLoS One, 20*(9), Article e0332147. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0332147

7. Moss, J. T., & O'Connor, P. J. (2020). Political correctness and the alt-right: The development of extreme political attitudes. *PLoS ONE, 15*(10), Article e0239259. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0239259

8. March, E., & Steele, G. (2020). High esteem and hurting others online: Trait sadism moderates the relationship between self-esteem and internet trolling. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 23*(7), 441–446. https://doi.org/10.1089/cyber.2019.0652

9. Dorohyi, Ya. Yu., & Klochko, A. O. (2026). Faktory vplyvu na internet-trolinh: analiz osobystisnykh, temperamentalnykh ta sytuatyvnykh predyktoriv [Factors influencing internet trolling: Analysis of personality, temperamental and situational predictors]. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii. Seriia «Psykholohiia»*, (4(56)). [in Ukrainian]

ISSN 2786-4952 Online

10. Sest, N., & March, E. (2017). Constructing the cyber-troll: Psychopathy, sadism, and empathy. *Personality and Individual Differences, 119*, 69–72. https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.06.038

11. Koca, F., & Saatçı, F. (2022). The mediator role of fear of missing out in the parent-adolescent relationship quality and problematic internet use. *International Journal of Mental Health and Addiction, 20*(3), 1897–1912. https://doi.org/10.1007/s11469-022-00822-0

12. Bouvier, G., & Machin, D. (2021). What gets lost in Twitter 'Cancel Culture' hashtags? calling out racists reveals some limitations of social justice campaigns. *Discourse & Society, 32*(3), 307–327. https://doi.org/10.1177/0957926520977215

13. Leite, Â., Cardoso, S., & Monteiro, A. P. (2023). Dark personality traits and online behaviors: Portuguese versions of cyberstalking, online harassment, flaming and trolling scales. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 20*(12), Article 6136. https://doi.org/10.3390/ijerph20126136

14. Jiang, Y., Tong, L., Cao, W., & Wang, H. (2024). Dark Triad and relational aggression: the mediating role of relative deprivation and hostile attribution bias. *Frontiers in Psychology, 15*, Article 1487970. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1487970

15. Wijenayake, S., van Berkel, N., Kostakos, V., & Goncalves, J. (2020). Impact of contextual and personal determinants on online social conformity. *Computers in Human Behavior, 108*, Article 106302. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106302

16. Navarro-Carrillo, G., Torres-Marín, J., & Carretero-Dios, H. (2021). Do trolls just want to have fun? Assessing the role of humor-related traits in online trolling behavior. *Computers in Human Behavior, 114*, Article 106551. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106551

17. Zhang, S., Wang, J., Gan, X., & Pu, J. (2025). From online aggression to offline silence: A longitudinal examination of bullying victimization, dark triad traits, and cyberbullying. *Behavioral Sciences, 15*(11), Article 1583. https://doi.org/10.3390/bs15111583

18. Pu, J., & Gan, X. (2026). The potential roles of social ostracism and loneliness in the development of dark triad traits in adolescents: A longitudinal study. *Journal of Personality, 94*, 81–93. https://doi.org/10.1111/jopy.13018

19. Williams, K. D. (2009). Ostracism: A temporal need-threat model. *Advances in Experimental Social Psychology, 41*, 275–314. https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)00406-1

20. Fabris, M. A., Marengo, D., Longobardi, C., & Settanni, M. (2020). Investigating the links between fear of missing out, social media addiction, and emotional symptoms in adolescence: The role of stress associated with neglect and negative reactions on social media. *Addictive Behaviors, 106*, Article 106364. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106364

21. Radić Bursać, S., Mandić, S., Lotar Rihtarić, M., Dodig Hundrić, D., & Ricijaš, N. (2026). Cyberbullying victimisation as a mediator between social media use and emotional problems among elementary school students. *Healthcare, 14*(2), Article 271. https://doi.org/10.3390/healthcare14020271

22. Li, Y., & Han, E. (2025). From anxiety to contentment: The role of multiple mediations and privacy concerns in the transition from the FOMO to the JOMO among dating app users. *Behavioral Sciences, 15*(2), Article 168. https://doi.org/10.3390/bs15020168

23. Norris, P. (2023). Cancel culture: Myth or reality? *Political Studies, 71*(1), 145–174. https://doi.org/10.1177/00323217211037023

24. Wang, C.-Y., & Bi, K. (2025). Exploring the influence of the dark triad on indirect cyber aggression: A longitudinal study of a taiwanese sample. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 28*(2), 105–111. https://doi.org/10.1089/cyber.2024.0303

Дата першого надходження статті до видання: 25.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.05.2026